

P

ARKEN SOM FUGLELOKALITET – EN BESKRIVELSE AV FUGLELIVET I DEN ENGELSKE PARK

Dammen på (Søndre) Skøyen hovedgård. Også kalt «Butensjøen» etter tidligere eier August A. Butenschön. Både stokkand, krikand, kvinand og gråhegre er observert i dammen.

Tekst og foto: Atle Helge Qvale

Parkene, byens grønne lunger, er viktige for ikke å si avgjørende for mange menneskers trivsel i Oslo. De er også avgjørende for trivselen til mange fuglearter i byen. Ved siden av friluftsområdene på Bygdøy, noen gravlunder og litt vegetasjon langs enkelte av elvene, er parkene det viktigste tilholdsstedet for flere fuglearter i sentrale strøk av byen.

Samtidig er de grønne lungene i Oslo under press fra diverse utbygginger, i en periode hvor hovedstaden er i rivende utvikling. Det bygges og fortettes, en barnehage her og en ambassade der ..., ofte gode formål isolert sett, men de stjeler grøntområder som vi aldri får tilbake.

Mange av NOFs medlemmer bor i Oslo, faktisk flere hundre. For dem er parken det nærmeste stedet hvor det finnes fugleliv. Her kan vi utøve vår felles hobby. Så også for undertegnede, som i noen år har hatt gleden av å ha Den engelske park, eller mer presist Skøyenparken (søndre) som nærmeste nabo. Den har vært «mitt fristed» hvor jeg kan ta en morgen- eller kveldstur med kikkerten for å lade batteriene i en hektisk hverdag. Å studere fuglelivet i en park er jeg ikke alene om. Det er også lang tradisjon på de britiske øyer. I tidligere tider tok den britiske fuglekikker sin søndagstur i parken iført sin Tweed-dress, sin fuglebok og sin kikkert.

Etterhvert som jeg ble kjent i den Den engelske park, begynte jeg å registrere fuglelivet der. Å kartlegge fuglelivet på et geografisk avgrenset område er spennende! Selv relativt vanlige arter begeistrer, særlig om de er nye for akkurat det området som kartlegges.

Til registrering av observasjoner bruker jeg NOF OAs observasjonsside «www.nofa.no/Sider/Observasjoner.php». Den fungerer utmerket til formålet, med sin mulighet til å presentere observasjonsrapportene fra lokaliteten samlet med muligheter for å legge inn bilder og observasjoner i form av

turrapporter. Det er også mulig å ta ut artsliste for de forskjellige lokalitetene i tillegg.

Den engelske park

Den engelske park, eller Skøyenparken, ligger i Ullern bydel i forlengelsen av Frognerparken ned mot Skøyen. Parken tilhører opprinnelig Søndre Skøyen hovedgård (i motsetning til Skøyenparken på Nordre Skøyen hovedgård i Østensjø bydel). Navnet «Den engelske park» som brukes på kart, offentlige dokumenter og i dagligtale stammer fra 1970-tallet og ble ikke brukt om parken opprinnelig. Det henspiller på den rådende romantiske parkstilen som ble utviklet i England på slutten av 1700-tallet og som til en viss grad er tilpasset terrenget (i motsetning til den barokke hagestilen). Parken ble anlagt i 1860-årene, da konsul Nicolai August An-

dresen eide Skøien Hovedgård. Dammen i parken kalles på folkemunne «Butensjøen» etter August Andresen Butenschön som senere overtok gården. [Wikipedia.no]

Stilen på den midtre delen av parken, som er privat og gjerdet inn, er viktoriansk (romantisk). Mer interessant i ornitologisk perspektiv, er de offentlig tilgjengelig omkringliggende deler av parken.

Rødstrupe, 18. mai 2008

Oversiktsbilde over Skøyen hovedgård med Den engelske park. Dammen ses nede til høyre mens Skøyenbekken er dekket av skog som er avgrenset mot øst av blokkene i Casinetto borettslag. Satelittfoto: Google Earth

Denne delen av parken har bare delvis parkpreg. Det finnes et sammenhengende belte med edelløvskog langs Skøyenbekken og på kollene helt i sydøst og sydvest. Tresjiktet består av spisslønn, ask, alm, eik og bok.

Et typisk parti fra Skøyenbekken, med spisslønn, alm, ask, eik, gran og bok. Vintererle ses jevnlig.

Det finnes også innslag av partier med edelgran og hestekastanje. Enkelte store furutrær forekommer også. I tillegg til fuglefaunaen skal området ha en artsrik insektfauna knyttet til død ved, kjuker og gamle trær i området. Av botanisk interesse er det også registrert forekomster av den sårbare arten lodnefiol i den private delen av parken.

Den varierte faunaen i parken gir grunnlag for et rikt fugleliv. En morgentur i mai kan gi 30–40 forskjellige arter.

Fuglene i Den engelske park

Her presenteres noen av karakterartene for parken i tillegg til totalartsliste for 2008. Samtlige bilder av artene er tatt i parken i løpet av 2008.

Kattugle ad hunn med nesten ferdig utvikst unge delvis skjult til høyre på bildet.

Kattugle

Kattugla hekker i parken. I 2008 fikk den frem 2 unger. Rester av den ene ble senere funnet. Den andre ungen klarte seg.

Skogdua

Skogdua ble hørt «ho-ende» hele vårende 2008 (ble også hørt i 2007). Hekker sannsynligvis i parken. Fuglen er ikke lett å få øye på, da den ofte sitter høyt når den ho-er. Hoingen varer som regel ikke lenge av gangen og er i tillegg vanskelig å retningsbestemme, så det er ikke ofte man får et glimt av den i motsetning til ringdua, som det hekker flere par av i parken.

Flaggspett

Parken inneholder storvokst edelløvskog som flaggspetten trives godt i. I vår var det kamp om revirene i parken med minimum 3 fugler sett

samtidig. Ett par hekket både i 2007 og 2008 ved Skøyenbekken som går gjennom parken.

Dvergspett

En dvergspett hann ble sett ved gjentatte anledninger i parken våren 2008. Ved ett tilfelle ble den jaget av flaggspetten og fløy da østover ut av parken. Er også sett inne i den private delen tilhørende Skøyen hovedgård. Hekker muligens i den delen av parken.

Trekryper

Et trekryperpar hekket 2008 i parken i et gammelt tre ved Skøyenbekken.

Spettmeis

To par sloss om revir i parken våren 2008. Et reir ble funnet.

Bøksanger

Bøksangeren er å høre i parken i begynnelsen av mai. Det finnes typisk bøksangerbiotop i parken, men fuglen(e) trakk sannsynligvis videre, da bøksangerstrofene forstummet etter få dager.

Kjernebiter

Kjernebiter er en karakterart for parken. Et reir ble funnet i toppen av en hestekastanje 2007, og arten hekket sannsynligvis i samme del av parken i år. Minimum to par ble observert på det meste våren 2008. Arten er vanskelig å oppdage om man ikke kjenner den skarpe «tick»-lyden

Vintererle

Vintererle forekommer i Skøyenbekken hver vår, og et par ble sett ved gjentatte anledninger utover våren. Det er imidlertid usikkert om den hekker, da vannføringen blir veldig dårlig i bekken utover våren.

↑ Dvergspett hann som holdt til i Skøyenparken våren 2008, og har status «Sårbar» i den norske Rødlista 2006.

← Trekryperen hekker ofte i sprekker i bark eller ved.

↗ Bøksangeren har status «Nær truet» i den norske Rødlista 2006.

→ Flaggspett i nøkkelbiotop langs Skøyenbekken. Reirhullet som ses på bildet er to år gammelt og var ikke i bruk.

1	Kanadagås	13	Sildemåke	25	Låvesvale
2	Krikkand	14	Gråmåke	26	Taksvale
3	Stokkand	15	Bydue	27	Trepiplerke
4	Kvinand	16	Skogdue	28	Heipiplerke
5	Gråhegre	17	Ringdue	29	Vintererle
6	Hønehauk	18	Tyrkerdue	30	Linerle
7	Spurvehauk	19	Kattugle	31	Sidensvans
8	Skogsnipe	20	Tårnseiler	32	Gjerdsmett
9	Strandsnipe	21	Grønnspekk	33	Rødstrupe
10	Rugde	22	Flaggspekk	34	Ringtrost
11	Hettemåke	23	Dvergspett	35	Svarttrost
12	Fiskemåke	24	Sandsvale	36	Gråtrost

37	Måltrost	49	Toppmeis	61	Bokfink
38	Rødvingetrost	50	Svartmeis	62	Bjørkefink
39	Munk	51	Blåmeis	63	Grønnefink
40	Hagesanger	52	Kjøttmeis	64	Stillits
41	Møller	53	Spettmeis	65	Grønnsisik
42	Tornsanger	54	Trekryper	66	Gråsisik ua. flammea
43	Bøksanger	55	Skjære	67	Brunsisik
44	Gransanger	56	Kaie	68	Grankorsnebb
45	Løvsanger	57	Kråke	69	Dompap
46	Fuglekonge	58	Stær	70	Kjernebiter
47	Gråfluesnapper	59	Gråspurv	71	Gulspurv
48	Svarthvit fluesnapper	60	Pilfink		

ARTSLISTE FOR DEN ENGELSKE PARK 2007–2008

Oppfordring:

Kartlegging av et nærområde, for eksempel en park, et skogholt, en dam eller en bekk, kan gjøres av de fleste med grunnkunnskaper om feltbestemmelse av fugl. Slike registreringer kan gjøres tilfeldig, som det har vært gjort for Den engelske park her, eller mer systematisk. Både linjetaksering og punkttagsering er metoder som gir registreringen ytterligere verdi for å finne variasjoner i fuglelivet over tid i en biotop. Herved oppfordres du der ute til å kartlegge ditt nærområde. Observasjonssidene til NOF OA er et ypperlig sted å samle disse observasjonene.

I neste Topppdykker'n kan du lese om ulike takseringsmetoder.

Gaveidé
til en naturinteressert

Få hjelp til å lære fuglesangen
med lydboka "Sangfugler"

Leste forklaringer hjelper deg å skille 49 arter på lyden.
CD-en er perfekt i bilen, på hytta eller hjemme i sofaen.

Bestill direkte fra:

www.opplevnaturen.no eller ring **930 100 10**